

GOD REGEERT.

Een verhaal door

R. & K. EMA.

HARDERWIJK, A. BERENDS.

GOD REGEERT.

Een verhaal

DOOR

R. & K. EMA.

HARDERWIJK,
A. BERENDS.

GOD REGEERT.

De Kerstdag van het jaar 188.. was recht winterig. De wegen en straten lagen onder een dik sneeuwkleed verborgen en het kraken der sneeuw onder de voeten van de weinigen, die zich, niettegenstaande de snerpende koude, op straat bewogen, bewees duidelijk, dat de thermometer beneden het vriespunt gedaald was. In de verte klonk het vroolijk gejoel en geschater van eene volksmenigte, die op dezen dag zich onledig hield met schaatsenrijden. (Voorzeker een volk, dat zich al heel weinig bezig hield met de vraag: Wat heeft de Kerstdag voor mijne ziel, op de doorreize naar de eeuwigheid, te beteekenen?).

Ik klopte aan bij de kleine, schamele woning van Jan Willemsen.

„Was het uiterlijk van die armoedige stulp niet zeer aantrekkelijk, wellicht was daarbinnen vreugde, vrede en blijdschap,” zult gij mij misschien toevoegen; — „'t was toch Kerstfeest en wij weten, dat in menige geringe woning waarlijk naar behooren het geboortefeest des Heilands gevierd wordt!”

Laat ik u, eer ik u antwoord, vertellen, hoe ik het binnen die woning aantrof.

In een hoek van de niet ruime kamer lag een meisje, dat naar mijn gissing niet ouder dan zeven jaar was, op eenig stroo, slechts gedekt door een schamelen mantel. Het sliep, hoewel zeer onrustig. De moeder, die er op een bankje naast zat, zag met angstige blikken naar het kleine wicht.

Aan het benedeneinde van dat strooleger lag een knaap van ongeveer tien jaar. Ook hij sliep, — sliep zóó rustig, alsof het zachtste bed zijn leger was. Een oud,

versleten kielte, dat wel van een lappendeken gemaakt scheen — uit zooveel stukjes was het samengesteld — dekte zijne leden.

Naast de moeder zat een jongen, die hoogstens dertien jaren telde. Het leek een stevige knaap, met een paar flinke kijkers in het hoofd.

En de vader, — de man uit dit gezin, waar was die? Luister slechts.

Juist toen ik wilde binnentreden, hoorde ik het volgende gesprek:

„Ik hoop, dat vader maar spoedig komt, moeder! Hij zal wel wat hout uit het bosch mede brengen en misschien, dat er nog medelijdende menschen zijn, die hem eenige turven hebben gegeven.”

„Ja, Piet! dat hoop ik ook. Dan zullen wij gauw wat aardappels koken en kunt gij beiden naar bed gaan.”

„En wil moeder dan den geheelen nacht hier bij Betje blijven waken?” herhaalde de stem, die blijkbaar van den jongen was, dien ik zooeven als Piet had hooren aanspreken.

„Ja,” antwoordde de moeder, „ik moet bij Betje blijven waken. Zij droomt aanhoudend en heeft zeker veel pijn in haar hoofdje, want telkens beweegt zij daarheen hare handjes. Als het van nacht maar niet erger wordt!”

Juist was ik binnengetreden en had de moeder naar den welstand van het gezin gevraagd, toen Piet uitriep: „Moeder! ik geloof, dat vader komt; ik hoor het aan zijn stap.”

Werkelijk kwam de vader een oogenblik later binnen. Nadat hij ons een goeden avond had gewenscht, ging hij op den stoel — de eenige, die er in het vertrek te vinden was — zitten. Hij zette zijn hand onder het hoofd en leunde op de tafel. Op zijn gelaat stond droefheid te lezen.

„Hoe is het?” vroeg zijne vrouw. „Hebt ge geen goede reis gehad?” —

„Slecht, slecht, — 't kon haast niet slechter,” was het antwoord. Overal maakte men zich met een praatje van mij af. Eerst bij den dokter. Nadat ik wel tien minuten gewacht had, deed de meid mij open en zei kortaf: „je moet op het spreekuur komen en de dokter is nu ook

niet thuis." Ik wilde de meid nog zeggen, dat Betje zoo ziek is en ik niet tot morgen durf te wachten, maar eer ik het kon zeggen, sloeg het meisje de deur dicht. O, wat viel mij dat hard! Zoo'n dienstmeisje had eens voor een oogeblik in mijne schoenen moeten staan en onze droeve omstandigheden moeten zien!

Toen ik den boschwachter verlof vroeg, om eenige afgevallen takken in het bosch te mogen zoeken, kreeg ik het norsche antwoord: „ruk maar gauw op met je gezeur; ik laat het bosch niet langer door jelui vernielen!”

Wat zou ik doen? Ik ging terag en vroeg nog eens in den houtwinkel, om mij toch nog een enkel bosje hout te borgen. Doch hoe ik klaagde en smeekte, de man was onverbiddeijk en zei maar steeds: „eerst je oude schuld betalen; dan zal 'k 'reis zien, wat ik doen kan.”

Ook bij „mijnheer” stiet ik mijn hoofd. Mijnheer is van morgen uitgegaan en komt eerst Maandagavond terug, zei de meid. 't Is ongelukkig, — diep ongelukkig!” —

„Ja, mijnheer!” zeide de vrouw, zich tot mij richtende, „wat zal er van ons worden? Ik heb altijd mijn man moed ingesproken met te zeggen, dat de Heere wel uitkomst zal geven, maar ik begin nu te wanhopen. Geen eten in huis (ons laatste maal aardappelen, die al bevroren zijn, staat daar op tafel!) en wij hebben geen houtje of turfje meer in voorraad, om onze koude leden te verwarmen. Waarlijk, mijnheer! waar moet dat heen?”

Eer ik nog antwoorden kon, riep Jan Willemsen:

— »Dat zal ik je wel zeggen, vrouw! Van avond moeten wij ons nog maar in ons lot schikken. Morgen zal ik nog 'reis naar mijnheer gaan en mevrouw te spreken vragen. En als dat niet helpt, dan zal ik wel raad verschaffen, hoe dan ook!”

„Maar Jan!” riep vrouw Willemsen uit. „Wel man, hoe durf je 't op je lippen nemen! Zouden wij bij al de elende, die wij reeds moeten doorworstelen, ook nog schande op ons hoofd laden? Ik hoop toch, dat God ons daarvoor zal bewaren!”

„Ja, gij spreekt maar steeds van God,” hernam Willemsen. „Wij hebben nu al zoolang gehoopt op Zijne uit-

redding en ik weet ook, dat gij er al zoo vaak om gebeden hebt, maar . . . wat helpt het? — En wilt gij het nu aanzien, dat onze kinderen verkleumen van koude en uitteren van honger?"

O, Jan! vergeet niet, wat Gods woord ons leert. Dat Woord is toch waarachtig. Jezus moest in Getsemané driemaal bidden tot zijnen Vader; en Elia op Karmel? Was het niet zevenmaal? — Gij hebt het van middag nog gelezen. — Ja, Jan! het duurt lang, maar ik geloof toch vast: „De Heer zal uitkomst geven!" Het staat toch in Gods eigen Woord! — „O, God!" riep zij, terwijl zij de handen vouwde, „ik wil toch blijven leunen en steunen op uwe toezeggingen. Och, geef uitkomst en... leid ons niet in verzoeking!"

„Komaan", zei ik, „dat is, geloof ik, den rechten weg, vrouw Willemsen! Pleiten op Gods beloften. God heeft de belofte gegeven, dat de olie in de flesch en het meel in de kruik niet zal verminderen. Laten wij eens samen Zijn aangezicht zoeken; — Hij wijst ons niet af en ik geloof met uwe vrouw, vriend Willemsen! dat onze God het geroep uit de diepte der ziel zeker zal verhooren.

Gods verborgen omgang vinden
Zielen, daar Zijn vrees in woont!"

Piet stond met open ooren te luisteren en toen wij onze knieën bogen, deed hij het ook. Ik droeg den tijdelijken en eeuwigen nood van dit lijdend gezin aan den Heere op. Ik smeekte om nitkomst in den moeilijken weg, dien deze arme stumpers doorworstelen moesten. Ik vroeg om hun dagelijksch brood, om versterking van het geslingerd en wankelend geloof der bezorgde huismoeder, om een biddend hart voor den moedeloozen huisvader, om bewaring voor de verleiding en de verzoeking des boozen en om genezing van de lieve kleine.

Blijkbaar aangedaan drukten man en vrouw mij de hand, toen ik, na de vrouw eenig geld voor de noodzakelijkste levensbehoeften in de hand te hebben gedrukt, de woning verliet.

Met welke andoening ik mij daarop huiswaarts begaf,

behoef ik voorzeker niet te schetsen. Gedurig klom mijn gebed op tot den troon van Hem, die over al onze lotgevallen beschikt, — in Wiens hand ons leven en sterven, ons wel en wee is. —

Familie-omstandigheden, die mij elders riepen, waren oorzaak dat ik in de eerstvolgende veertien dagen niet weer van dit gezin vernam. Toen ik daarop weer in mijne woonplaats terugkeerde, onderzocht ik dadelijk naar dit gezin.

Van een mijner vrienden, wien ik de nooden van dit gezin op het hart gedrukt had, vernam ik toen de volgende, alleszins vertrouwbare mededeelingen:

Piet, gejaagd door den honger en gedreven door diep medelijden met den ongelukkigen toestand zijner huisgenoten, was in dien tijd een . . . . . dief geworden.

Toen er geene redding kwam, het huisgezin van den eenen dag op den anderen vruchteloos op uitkomst wachtte en honger en koude steeds krachtiger zich deden gevoelen, was hij, na lang aarzelen, in den avond de Breestraat opgegaan, om . . . . ja, om te bedelen. Er zouden toch wel menschen op straat zijn, die medelijden met hem en de zijnen gevoelden, meende Piet! En zoo niet, dan wilde hij in een der rijk geladen winkels om eene „kleinigheid” vragen. „Allicht” — zoo redeneerde Piet — „ontvang ik iets voor moeder en Betje, want die hebben de grootste behoefte.”

’t Was bitter koud, — „nog kouder dan in hun kil huisje.” De scherpe noordenwind blies den schamel gekleeden knaap zoo vinnig in het gezicht, dat de tranen hem langs de wangen biggelden. Op een hoek der straat bleef hij een oogenblik staan; hij vroeg zichzelf blijkbaar af, of hij maar niet beter deed met weer naar huis te gaan. Maar neen, hij liep verder. „Het kan niet anders,” zuchtte hij. „Moeder zou bevrozen zonder vuur aan den haard en zonder eten in den maag. En Betje, dat lieve, zieke zusje, kan ’t ook niet langer volhouden. Vader durft niet *bedelen*. Hij zegt, dat hij het niet doen *kan*. Ik kan het ook niet, geloof ik, maar ik zal alleen maar *vragen*. Dat is dan toch ook geen bedelen.”

Juist toen Piet zoo, in zich zelve gekeerd, voortschreed,

kwam er een deftig heer uit eene woning. Hem wilde Piet vragen. Hij wilde spreken, maar . . . hij kon niet. Zijne lippen beefden en hoewel hij zijne woorden gereed had, uitspreken kon hij ze niet. Zóó vreemd had hij het nog nooit gezien; — hij begreep niet, wat daarvan toch wel de oorzaak was. De heer ging inmiddels voort en was reeds in een aangrenzende straat verdwenen, toen Piet weer iemand zag naderen. Nu moet ik oppassen, dacht Piet.

„Mijnheer! geef mij als — 't — u — blijft wat voor moeder en vader en onze zieke Betje!” stamelde hij.

„Wil je 'reis gauw maken, dat je weg komt, brutale bedelaar!” snauwde de aangesprokene hem toe.

Dat onze Piet op dit barre antwoord lange beenen maakte en het als een hazewind op een loopen zette, behoef ik u zeker niet te zeggen. Hij liep zóó hard, dat alle menschen op straat hem nakeken en hij eenige malen hoorde zeggen: „nu, die deugniet heeft zeker ook iets gedaan, dat niet goed is.” Eindelijk bleef hij staan en toen hij zag, dat niemand hem achtervolgde, werd hij geruster.

In de verte zag hij een winkelstraat, waar heel wat menschen liepen. Het gelek wel een kermis, meende Piet, die wel eens in den kermistijd een schooltijd had verzuimd, om toch ook eens pret te hebben. — Piets moeder had wel altijd gewaarschuwd, dat hij zich daar niet mocht wagen en hem op het hart gedrukt, dat een mensch alleen dáár mag vertoeven, waar hij ook Jezus kan verwachten, maar Piet had daar toen niet naar geluisterd. — Piet sloeg die mooie, breede straat in. Onder al die menschen zouden er toch wel een paar zijn, die iets voor Moeder en Betje wilden geven, dacht hij. Zijn oog viel op een grooten winkel, waar een heer voor den toonbank stond, die allerlei prachtige voorwerpen bekeek, die de winkelbediende uit een winkelkast nam en voor den heer op den toonbank uitstalde. Wacht, dacht Piet, ik zal dien heer vragen of ik de mooie dingen, die hij koopt, voor hem mag dragen; — dan verdien ik toch een paar centen. Zoo gezegd, zoo gedaan. Heel beleefd vroeg Piet: „m'nheer! mag ik u helpen

dragen voor een footje?" Maar nauwelijks had Piet het laatste woord gezegd, of de winkelbediende schreeuwde hen tegen: „zoo ben jij daar weer, ondeugende straatbelgel? Maak gauw, dat je weg komt, anders zal 'k met je afrekenen!"

Ge kunt begrijpen, dat Piet spoedig rechtsomkeert maakte. Als had hij vleugels aan de voeten, zóó snel holde hij het huis uit.

Wat nu te doen? Als alle menschen zoo'n bitter antwoord gaven op zijn beleefd vragen, dan zou hij wel nergens iets ontvangen, dacht Piet. En toch... zonder iets voor moeder en Betje naar huis te gaan, dat mocht niet! „Ik zal 't nog maar eens probeeren," zei hij bij zich zelve.

Voor een banketbakkerswinkel bleef Piet weer staan. Hij zag, hoe een dame geld uit een prachtig zijden beursje op den toonbank telde. Juist toen de winkeljuffrouw een trommel van de bovenste plank uit de winkelkast wilde nemen, en daarvoor, met den rug naar den toonbank, op een trap klom, zag Piet, dat de dame een rijksdaalder op den vloer liet vallen. Het geldstuk rolde tot vlak bij de openstaande deur. Hij keek, keek nog eens, begon te beven en... eer hij het nog zelf wist, had hij den rijksdaalder in zijne handen. Maar zóó snel ging dit niet in zijn werk, of men had den kleinen dief gezien. Onmiddellijk hoorde Piet, die zich uit de voeten maakte, achter zich roepen: „een dief! een dief! houdt hem! houdt hem!" Hoe Piet zich ook repte, nauwelijks was hij aan het einde der straat gekomen of hij voelde zich door een paar stevige vuisten bij den schouder gegrepen. Omziende zag hij dat het een politie-agent was.

„Nu ga je met mij meê, deugniet!" zei de agent. „Ik zal je dat stelen wel eens voor goed afeeren."

„Ach, mijnheer!" stamelde Piet, „breng mij toch niet in de gevangenis of in het hok bij de Zonpoort. Ik zal het nooit, nooit weer doen en... ik... mocht... moeder en Betje... en vader... toch niet laten verhon... hongeren... en zij... bevriezen haast... van de... kou."

Maar de politie-agent luisterde niet naar Piets smeeken en nam hem mede naar het politie-bureau bij de Zon-

poort. Het donkere hok, waar al zooveel overtreders van het 8ste gebod lange en bange nachten hadden gesleten, werd ontsloten. „Vooruit nu maar!” sprak de agent en met een gevoeligen duw werd de arme Piet over den drempel van het donkere verblijf gestooten. Bijna op het zelfde oogenblik werd de deur gesloten en hoorde Piet de zware grendels er voor schuiven. Daar stond hij nu! Schreiend, kermend en klagend liep hij het holle, doffe vertrek open neer. »Ik moet er uit! Ik moet er uit! — Ik moet naar moeder en naar Betje! — Moeder! help mij! help mij toch! Moeder!” Zoo riep hij aanhoudend. ’t Was echter alles te vergeefs! Geen menschenkind ging op dit uur — het was inmiddels al laat geworden — voorbij de achterzijde van het politie-bureau, waar de klagende Piet zat opgesloten. Ook de politie-agent, die bij een warmen kachel zat te dutten, om . . . de wacht te houden aan het politie-bureau, hoorde het gekerm van den armen jongen niet.

„Ik *kan* hier niet blijven en ik *wil* hier niet blijven! Ik *moet* er uit!” zuchtte Piet.

Maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. De deur was gesloten, — goed gesloten. De zware grendels, die Piet daar straks had hooren bewegen, lieten daaromtrent geen twijfel over. Toch wilde Piet het beproeven! Met krachtige rukken trachtte hij de zware deur te openen, maar . . . . of de kleine Piet al met alle macht wrong en rukte, zijn ijverig pogen baatte niets. „Dat gaat niet!” zuchtte hij. „Och, wat zal ik nu? Dat raam? Ja, misschien zou ik dat kunnen openen, maar . . . ’t is zoo hoog! — Hoe kom ik er bij? Ik kan het niet eens met mijne handen bereiken! Och, goede God! gij kunt alle dingen; help Gij mij dan nu toch uit dit nare hok!” Juist toen Piet zich in een hoekje wilde neerzetten, viel zijn oog op een drietal planken, die op twee schragen lagen en zeker moesten dienen als slaappleats voor de gevangenen. Het maanlicht viel nu juist op deze brits. Was dit toeval of eene beschikking van God, wiens oog ook in de kerkers doordringt? — Voorzeker was het geen toeval, daar alles onder Gods bestuur plaats heeft!

Fluks was Piets besluit genomen. Een van die plan-

ken werd genomen en tegen het venster geplaatst. De plank stond wel heel steil, maar . . . Piet had klimmen geleerd. In een wip was hij bij het venster. Hij schoof de grendeltjes, die het raam vasthielden, voorzichtig weg. Zij maakten een krassend geluid, want zij waren bijna geheel verroest. Kris, kras, — kris, kras! ging het. Zoo voorzichtig mogelijk ging Piet hierbij te werk. Eindelijk gehoorzaamden de grendels en kon Piet van zijne hooge zitplaats door 't geopend venster op een groot plein neerzien. Dat gezicht joeg hem de angst om het hart. Zou hij den sprong wagen? O, als hij daar eens bleef liggen met gebroken beenen, of zich op andere wijze zóó bezeerde, dat hij niet verder kon gaan! „Maar neen!” zuchtte Piet, „ik moet toch bij Moeder, bij Betje en bij Vader zijn.” En nauwelijks was die gedachte in hem opgekomen, of hij nam een kloek besluit, wrong zich door het raam en... liet zich behoedzaam naar beneden glijden. Zoo lang hij kon, hield hij zich nog aan het raam vast, maar eindelijk moest hij loslaten en tuimelde hij op den grond. Gelukkig, dat hij in een dikken sneeuwhoop terecht kwam; daardoor was zijn val minder gevoelig en nauwelijks hoorbaar.

Haastig stond hij op, want in de verte hoorde hij voetstappen. O, dat was gewis de politie-agent, die hem gisteravond in het hok had gebracht. Als een haas, die het schot van den jager heeft hooren knallen, maakte onze Piet zich uit de voeten. Straat in en straat uit ijelde hij door de stad, en steeds nader meende hij de voetstappen van den vervolger te hooren. — 't Was echter louter verbeelding; — niemand had Piets ontsnapping bemerkt. — Eerst toen hij buiten de stad was, kwam hij tot bezinning. Hij moest terug, — terug naar moeder en Betje en vader. „Och, die stumpers! Zij zitten misschien in groote angst over mij,” dacht Piet. Maar hij dacht verder. Hij herinnerde zich, dat de politie-agent zijn naam had opgeschreven; — „zoo, ben jij Piet Willemsen?” had hij gezegd. „Je vader is een brave kerel, maar van jou zal niet veel terecht komen!” — „Foei, wat was die man bar en wat keek hij zwart,” pruttelde Piet. „Als hij arme ouders en een

ziek zusje had, zou hij mij niet in dat hok hebben gesloten. Hij heeft zeker veel turf en hout en lekker eten. Hij wist zeker niet, dat wij bijna verkleumden en geen eten hadden! Maar.... mijn naam heeft hij in zijn zakboekje geschreven. Hij zal dus morgen, als hij ziet, dat ik ontvlucht ben, naar ons huis gaan en mij misschien met een gevangenwagen komen halen! En dat kan, dat mag toch niet. Ik ben toch geen ... dief? Ja, een rijksdaalder heb ik weggenomen, maar God in den Hemel weet, dat ik het deed, omdat ik het niet kon aanzien, dat moeder en Betje en vader van honger en koude omkwamen."

Terugkeeren en stil naar huis sluipen, dat durfde Piet niet. Hij holde dus maar den straatweg naar B. op; daar, in dat dorp, zou hij wel eene plaats vinden, waar hij zich tegen de nachtelijke koude kon beschutten. Terwijl hij, zoo redeneerende, voortliep, viel hem het lied in, dat moeder dezer dagen zoo dikwijls zong. „'t Is vreemd," dacht Piet, „dat moeder in al haar ellende nog zingen kan; hoe kan dat toch? — Wacht eens.... ja, zóó is het:

Hoe lang, o Heer, mijn toeverlaat!
 Vergeet Gij mijnen jammerstaat?
 Hoe lang zult Gij, in mijn ellenden,
 Van mij uw vriend'lijk aanschijn wenden,
 Daar al mijn moed en kracht vergaat?

Dat is, dunkt mij, geen liedje; dat lijkt wel een gebed," zei Piet hardop, alsof hij met iemand sprak. „Ja, een gebed moet het zijn, want moeder zei laatst — toen zij ons aanspoorde, om voor Betje te bidden — dat een gebed *een geloovig vragen aan God* is. Dit heele versje door wordt geklaagd; 't zal wel een psalmversje wezen (¹). Ja, zóó is het, mijn moed is ook weg, is ook vergaan, anders zou ik terugkeeren naar moeder en Betje en vader. En o, wat ben ik moe! Ja, dat staat ook in 't liedje: „mijn kracht vergaat." Zou de man, die dat liedje maakte, het ook zoo benauwd gehad hebben als ik? Misschien had hij ook wel zoo'n ellende in huis als wij; maar een rijksdaalder wegnemen, zooals ik? Neen, dat zal hij

(1) Piet had goed geraden; 't was het 1e vers van Psalm 13, dat zijne moeder biddend zong.

wel niet gedaan hebben! — Maar ik wilde toch wel eens weten, waarom hij dan zoo bedroefd was. Want bedroefd was hij, anders zou hij niet zoo klagen over het vergaan van moed en kracht. Als ik thuis kom, wil ik moeder eens vragen, of die het weet. Laatst vertelde zij mij die prachtige geschiedenis van David en Goliath. Die David had moed, hoor! Zoo'n klein kereltje durfde met dien grooten, sterken Goliath vechten! Maar 't zal wel zoo wezen, zooals moeder zei: als wij dingen doen, die God goedkeurt, dan kunnen wij er op rekenen, dat God ons helpt en dan geeft God, door Zijnen Heiligen Geest, ons moed in het hart. Maar... ik heb toch geen moed! Zou God het dan niet goedkeuren wat ik wilde doen: eten en turf voor moeder en Betje en vader koopen? — Ja, dat keurt God zeker goed. Maar... o, ja, nu begrijp ik het,.... die rijksdaalder! Ja, dien mocht ik niet genomen hebben. Dat zal wel stelen zijn, en in de Wet van God, die moeder ons gedurig voorleest, staat ook: „Gij zult niet stelen.” O, als ik de rijke dame eens gezegd had: „Mevrouw! u laat een rijksdaalder vallen,” en ik had haar dan gevraagd, of ik iets voor moeder en Betje en vader mocht hebben, licht had zij mij dan een beetje geld gegeven. — Och, ja, moeder en Betje en vader! Ach, wat zullen zij ongerust zijn over mij! Hoe het nu toch met Betje is? — O, wat ben ik nu al een eind van de stad verwijderd, — nog een paar minuten, dan ben ik in B. En dan? Ja, daar zal men mij misschien oppakken en weer in een hok duwen. Als de nachtwacht mij ziet, zal hij vragen, wat ik in den nacht te B. moet doen. En wat zal ik dan zeggen? Liegen mag ik niet!”

Juist toen Piet zoo met zich zelve redeneerde, hoorde hij in de verte den klepperman (nachtwacht) van B., die luide riep: „twee uur heeft de klok! — de klok heeft twee!”

Geen wonder, dat Piet vreeselijk ontstelde, toen hij dien rustbewaarder hoorde; — voor hem was deze een rustverstoorder, althans oorzaak, dat Piet er niet rustiger op werd. Arme Piet! Wat moest hij beginnen? Met een gejaagd, angstig en benauwd gemoed den weg naar B. vervolgen? „Zou het niet beter zijn, dat ik maar

terug ga en in huis tracht te komen, zóó, dat de politie mij niet ziet? 'k Wilde wel, dat moeder hier was; die weet *altijd* raad. En God, die alles weet? Ja, dat is zeker, die weet het nog oneindig veel beter. Wat zal ik nu beginnen? Achter mij en vóór mij, overal heb ik vervolgers. Nu ben ik, dunkt mij, precies in denzelfden toestand, waarin de dichter verkeerde, toen hij van zichzelf zong:

»'k Wou vluchten maar kon nergens heen!»

Maar die dichter ging, meen ik, eindelijk tot God; — hij begon met bidden. En dat moet toch wel het beste middel zijn! Moeder zei gisteren nog aan vader: „ja, man! je zult het ondervinden, dat Psalm 103 waarheid is:

Wie is aan onzen God gelijk,
Die armen opricht uit het slijk?
Nooddruftigen, van elk verstooten,
Goedgunstig opheft uit het stof?
En hen verrijkt met eer en lof.

Vader zei daarop wel: „het helpt je niet veel, dat je daarop blijft hopen,” maar moeder liet er toen met zooveel nadruk op volgen: „ja, mau! de Heere God doet het op *Zijn* tijd, — niet wanneer het ons het best zou passen, maar wanneer Hij denkt, dat het goed voor ons is.” Als moeder dat niet vast geloofde en daarop hoopte, zou zij het niet zoo stellig uitspreken. 'k Wou, dat ik ook maar bidden kon, evenals moeder! God zou mij wel helpen, nu ik in dubbelen nood verkeer! — Wacht, daar zie ik een schaphenhok! Daar zal ik maar inkruipen en morgenochtend tijdig weer opstaan.”

Piet had dit nauwelijks gezegd, of hij voegde de daad bij het woord. 't Leek wel, dat dit schaphenhok nog onlangs was bewoond; er lag althans nog volop hooi in de ruiven en de grond was in een dik stroobed herschapen. „Dat tref ik,” zei Piet; — „zóó goed heb ik 't van daag nog niet getroffen.” (Voor Piet was het nog altijd Kerst-Zondag, hoewel van den Maandagmorgen reeds meer dan twee uren waren verstreken). — Onmiddellijk kroop onze Piet in het stroobed en toen hij daar nu lag, eenzaam en ver van de ouderlijke woning, viel hij al spoedig

in een diepen slaap. Geen wonder! Honger, koude en afmatting hadden al zijne krachten uitgeput. Z66 moe was Piet nog nooit geweest!

Daar lag hij nu! Zijn lichaam rustte, maar zijn geest bleef werkzaam; — hij droomde over moeder en Betje en vader en over het hok aan de Zonpoort. Hij zag de kleine, lieve Betje in een mooi bedje liggen, — slapend, maar met een blijden glimlach op het gelaat. Aan de tafel zag hij vader zitten met den opengeslagen bijbel voor zich. En hij hoorde duidelijk, dat moeder het lied zong, dat zij altijd aanhief, wanneer zij bang was, dat Betje sterven zou:

Ja, nu word ik 's Heeren kind!
 Al wat aan deez' aard mij bindt,
 Wijkt en vlucht thans voor mijn oog.
 Al worsteld' ik om heen te gaan,
 Nu bindt Gods geest mij krachtig aan,
 Dorstend hijg ik naar omhoog!
 In mijn Heiland vrij verklaard,
 Voor geen dood of graf vervaard,
     Wacht de kroning
     Door mijn Koning
     Mij omhoog.

'k Heb U, Heiland! lief gehad!
 Heer, nu door uw arm omvat,
 Wacht mij aan Uw borst de rust.
 Dood! verdwenen is uw schrik!
 Licht is 't, licht, waarheen 'k ook blik, —
 't Hemelsch licht van blijder kust.
     Daar wacht mij kroning
     Door mijn Heiland en Koning, —
     Daar heb ik rust!

Vaart, geliefden! vaart nu wel,
 't Weerzien volgt op 'tscheiden snel!
 Wischt uw bange tranen droog.
 Overwonnen is de dood!
 'k Vaar door 't eeuwig morgenrood
 Eng'len na, tot God omhoog.
 'k Ben in mijn Heiland rein verklaard
 En voor geen dood of graf vervaard!
     Mij wacht eene woning,
     Bij Jezus, mijn Koning!

II.

Terwijl Piet onder duizend angsten in het hok aan de Zonpoort zat en daarna den weg naar B. aflegde, werden er nog droever en banger uren doorleefd in de woning zijner ouders. Daar zag men op het schamele stroo-leger de kleine Betje met de doodskleur op het gelaat. Slechts nu en dan bewogen zich nog de bleeke lipjes. Schreiend stond de moeder naast haar lieveling. De vader liep handenwringend het vertrek op en neder. Ook de kleine Willem, die wij daar straks zoo rustig zagen slapen, is wakker geworden en terwijl hem de tranen langs de wangen biggelen, zegt hij: „moeder! zou Betje nu naar Jezus in den Hemel gaan? Moeder! och toe, vraag het haar even. 't Is net, of zij blij is, niet waar, moeder? Ik geloof, dat zij lacht. Och, moeder! wat is Betje nu lief.” — Betje sloeg haar oogjes op. Zij stak haar handje uit, — dat bleeke, magere handje! Moeder greep het. 't Was koud, ijskoud. — Vader was nu ook aan 't leger gekomen. — „Gaat gij ons nu verlaten, lieveling?” zei de arme, diepbedroefde moeder. Maar Betje gaf geen antwoord; alleen greep zij met haar andere hand naar die van moeder. Deze begreep dien wenk en riep diepbedroefd uit: „ach, man! zij wil afscheid nemen.” Vader en Willem snelden toe en drukten een kus op de lipjes van de stervende Betje. Toen boog moeder zich over haar en drukte haar lieveling zoo vurig aan haar hart, als wilde zij zeggen: ach, Betje! blijf toch bij mij! Maar.... Betje was reeds heengegaan. Haar ziel was 't lichaam ontvloden. God, die over leven en dood regeert, had haar uit dit tranendal weggenomen. Waarheen? „Eens zullen wij 't zien, waar onze lieveling is,” zeide de moeder later dikwijls, als men over de vroeg ontslapen lieveling sprak; „maar ik heb veel voor haar gebeden en ik weet, dat ook zij veel riep tot Hem, die gezegd heeft: „Laat de kinderkens tot Mij komen.” Zou dan een kind van zooveel gebeds kunnen verloren gaan?”

Als verslagen stond het drietal bij het lijkje van Betje. Men begreep niet, wat er geschied was. In doodelijke stilte staarden vader, moeder en kind op het zielloos

wicht, als wachtte men nog steeds, dat het leven terug zou keeren. Op eens brak de moeder dit smartelijk zwijgen af door den uitroep: „maar, vader! waar is Piet?” Nu eerst — het was reeds één uur na middernacht — miste men Piet. „Ja, waarlijk,” zei Willemsen, „Piet is er niet. — Willem! heb jij Piet ook gezien?”

Willem had Piet niet gezien; hij herinnerde zich alleen, dat Piet nog in huis was, toen hij (Willem) naar bed ging. — Willem was krullenjongen bij een timmerman en verdiende daarmede zijn middagkost. 't Is zeker daaruit te verklaren, dat Piet, in al zijn klachten over moeder, vader en Betje, zich nimmer bezorgd maakte over dezen kleinen broeder. Piet wist wel, dat Willem iederen middag nog warm eten had. — Nieuwe angst en nieuwe zorgen! Waar zou Piet toch zijn? „De torenklok speelde daar zoeven reeds één uur,” zuchtte de moeder. Waar kan dat kind toch zijn? 't Is geen weêr, om op straat te wezen en daarbij: welk kind is op dit uur in dit barre weêr op straat? Och, moeten wij ook die ellende er nog bij hebben? — Heere! help ons; bij U alleen is hulp!”

Jan Willemsen stond als aan den grond genageld. Hij wist niet, wat hij moest beginnen, om zichzelf en zijne diepbedroefde vrouw te troosten. De kleine Willem echter vloog zijne moeder om den hals en riep: maar, moeder! ik ben er toch ook nog en Piet zal toch wel weerkomen; misschien heeft hij nachtwerk aan eene fabriek gevonden. Toe moeder, schrei nu niet zoo! U zegt immers altijd:

Wie maar den goeden God laat zorgen
En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
Is bij Hem veilig en geborgen, —
Dien redt Hij godd'lijk wonderbaar.

Zou God dat nu dan niet doen?”

„Ja, lieve Wim! dat is zoo: de Heere zal uitkomst geven. Hij heeft het beloofd en zijne beloften falen niet; — wat Hij beloofde, zal Hij doen ook. Maar nu is hij er niet, onze lieve Piet, — thans nu de lieve Betje heenging en haar handjes voor 't laatst uitstak. Misschien wilde zij een hand en een zoen van Piet vragen. Die twee

hielden zooveel van elkander! Och, wat zal Piet zeggen, als hij hoort, dat Betje afgereisd is! — Och, Willemsen! ga de straat eens op; misschien vindt gij hem en vraag anders maar eens aan den nachtwacht, of die hem gezien heeft. Hoe is 't mogelijk, dat wij niets van Piets vertrek bespeurden!" —

„Ja, vrouw!" zei Willemsen, „ik wil de straat wel eens opgaan, maar wat zal 't mij helpen in 't holle van den nacht? Ik vind hem toch niet. Hij zal wel ergens onder dak zijn, want in dit weêr blijft hij niet onder den blooten hemel overnachten; dan was hij wel naar huis gekomen. Als ik je raden mag, denk nu ereis niet over Piet. Ga nu eerst wat rust nemen, je bent door en door moe. Als je een paar uur slapen kunt, zal dat je goed doen. Tegen den morgen zal ik je wekken en dan dadelijk even naar buurvrouw Brouwer gaan, om haar onzen toestand te vertellen en raad te vragen."

Zoo gezegd, zoo gedaan. Vrouw Willemsen trachtte een oogenblik te slapen. Eerst gelukte dit niet. Al de ellende, waaraan zij met man en kinderen ten prooi was, drukte als een zwaren last op haar hart en haar hoofd was erg pijnlijk. Haar hart kon maar geen rust vinden in den weg, dien God met haar en haar huisgezin hield. Waarom moest zij nu ook nog haar Betje missen? Was de last der armoede dan niet reeds zwaar genoeg? En Piet? Ja, wat zou er van hem geworden zijn? Zou God dan al haar geroep vergeten en niet eindelijk verhooring geven? Zouden er misschien nog meer onweêrswolken boven haar hoofd hangen? Bidden moeten wij, zegt de Heere; maar Hij beloofde er toch bij, dat wij bij een waar gebed ook zullen *ontvangen!* Was haar gebed misschien niet goed geweest? De discipelen van den Heere Jezus konden ook niet naar behooren bidden, want zij vroegen: »Heere! leer ons bidden!"

Zóó, met die gedachten vervuld, lag zij op haar leger, totdat zij in slaap viel. Zij sliep vast. En geen wonder! Drie lange dagen en even zoovele nachten hadden haar aan het ziekbed van Betje wakende gehouden. —

Willemsen zette zich aan tafel en trachtte daar in te dutten, terwijl de kleine Wim, die tegen 7 uur naar den winkel moest, weêr op zijn leger rustte. —

De torenklok speelde reeds half-zeven, toen Willemsen opschrikte door geklop aan de deur. IJlings sprong hij op, ging naar de deur, opende die en zag . . . . . Piet voor zich staan? Neen, niet Piet, maar een politie-agent, die naar Piet kwam vragen.

„Waar is die ondeugende jongen, die gisteravond een rijksdaalder heeft gestolen? Piet heet hij, geloof ik. Hij moet dadelijk met mij mede naar het bureau van politie.”

„Maar, man! dan moet ge hier niet wezen; *mijn* kinderen stelen niet! 't Is hier allemaal ellende, maar . . . stelen? Neen, man! dan kent ge ons niet.”

„Kom, kom! maak nu maar geen praatjes. Je eigen jongen, Piet Willemsen, heeft gisteravond een rijksdaalder gestolen uit een winkel op de Nieuwstraat. Agent Knijper — die ken je immers wel? — heeft hem aan de Zonpoort gebracht, waar ik van nacht de wacht hield.”

„Och, man! wat zeg je? Piet een dief? Is *dat* waar? *Dat* kan niet waar zijn!”

„Nu geef hem nu maar gauw mee,” zeide de agent, die blijkbaar haast had. — „Meegeven,” zei Willemsen, „en u vertelde daar zoeven, dat Knijper Piet aan de Zonpoort had gebracht?”

„Ja, maar . . . de schelm is ontvlucht; hij is toch natuurlijk hier?”

„Dat moet er nog bijkomen,” zuchtte Willemsen. „Hier? Neen, hier is hij niet. Kom maar in de kamer en zoek alles na. Wij hebben al den geheelen nacht over Piet in angst gezeten.”

De agent ging binnen en begon de kamer te doorsnuffelen. Eerst toen hij alle hoeken had nagezien viel zijn oog op het strooleger, waarop de jonge doode lag uitgestrekt. „Wat is dat?” riep hij op eens uit. „Is die stumper dood?”

„Ja, man!” antwoordde Willemsen, „zij is van 't lijden ontslagen.”

„Begreep ze, dat ze sterven moest?” vroeg de agent. „Heb jelui met haar gebeden, toen ze ziek was? Want op de dood volgt de eeuwigheid en dat *eeuwig* zal zoo-veel beteekenen!”

„Ja, wat zal ik daarvan zeggen,” antwoordde Wil-

lemsen. „Mijne vrouw heeft veel voor de kleine Bet gebeden en Betje was blij, toen zij voelde, dat zij ons spoedig moest verlaten. Zij kon niet meer spreken, maar op haar blij gezichtje konden wij lezen, dat zij goedsmoeds heenging. Mijne vrouw zou u daarvan meer kunnen vertellen; die weet over die dingen te spreken. Zooals ge ziet, ligt ze nu even; zij was door en door afgetobd; in drie etmalen heeft ze geen rust gehad. Ze slaapt nu al heel vast, want van al ons praten wordt ze niet eens wakker.”

„Maar, Willemsen! wat heb je 't hier koud; je moest de kachel aanleggen,” zei de agent.

„Ja, de kachel aanleggen!” hernam Willemsen. „Wij zitten al sedert gistermiddag zonder brandstof en zonder eten. Mijn voeten zijn zoo koud als steen en al mijn leden zijn mij pijnlijk van de kou.”

„Wat? Heb jelui geen eten en geene brandstoffen? Arme stumpers! Hoe komt dat?”

Nu verhaalde Willemsen breedvoerig, hoe hij overal zijn hoofd gestooten had, toen hij den vorigen dag hier en daar om ondersteuning had aangeklopt. De tranen biggelden den armen man langs de wangen, toen hij dit verhaalde en ook de agent pinkte een traan weg, toen hij de droeve uren hoorde schetsen, die in den jongsten nacht in deze woning gesleten waren. Hij drukte Willemsen iets in de hand en wilde weggaan, toen hij juist een arreslede in de straat zag aankomen.

„Nu, die zijn ook voor plezier uit, hoor! Zoo vroeg in den morgen al uit arren gaan; — 't is wat moois!” zei de agent. „Maar . . . wat is dat? Houden ze stil? — Ja, waarlijk, zij houden hier voor de deur op. Wat zou dat beteekenen?”

In een oogwenk was de politie-agent op straat en vroeg den heer, die de arreslede bestuurde: „waar moet u zijn, mijnheer?” —

„O, dank u,” zeide de heer, „ik ben al terecht. Ik moet hier, bij Willemsen, zijn!”

Willemsen was ook al naar de deur gesnel, maar stond als aan den grond genageld en begon luid te schreien. Wat toch was het geval? Uit de arreslede, die daar stond,

stapte ook . . . . Piet. Willemsen kon zijne oogen niet gelooven: 't was Piets gezicht, maar 't leek wel een jongenheer, zóó flink gekleed was hij. De heer, met Piet aan de hand, trad bij Willemsen binnen. Vrouw Willemsen, die inmiddels was opgestaan — het gedruisch had haar zeker wakker gemaakt — vloog Piet om den hals en begon hardop te weenen.

„Maar, mijnheer!” zei eindelijk Willemsen, die nu eerst bemerkte, dat de heer, die in zijne woning stond, niemand anders was dan mijnheer Baron Kegelhagen van „Lustoord,” — „maar, mijnheer! wat is er gebeurd?”

„O, Willemsen!” zei de baron, „er is heel veel gebeurd, maar laat ik je allereerst zeggen, dat je niet boos moet wezen op dezen braven jongen — hier legde de baron z'n hand op het hoofd van Piet, die nog maar altijd naast den baron stond, bevend als een riet en zonder een woord te spreken — want hij heeft mijn kind dezen nacht van een wissel dood gered. Maar . . . . waar is de politie-agent, dien ik hier zooeven zag? — Gelukkig, hij is er nog!” —

„Politie! kom even hier,” riep de baron.

„Uw dienaar, baron!” antwoordde de man en oogenblikkelijk staakte hij zijn gesprek met den koetsier (die met eene dame en een jongentje van ongeveer negen jaren nog in de arreslede zat) en trad de woning van Willemsen binnen.

„Ik begrijp zeer goed, met welk doel gij hier in de woning van Willemsen waart,” zei de baron, „en daarom zou 'k gaarne hebben, dat gij even wildet luisteren naar hetgeen ik u en dit huisgezin te vertellen heb.

Ik reed gistermiddag in gezelschap van mijne vrouw en mijn eenig zoontje uit naar B. Wij zouden daar dineeren bij Jhr. van Kievelaar. Toen wij er waren, gingen de kinderen, onze August en het zoontje van mijnheer van Kievelaar, spelen.

Tegen zes uren zouden wij dineeren en werden de kinderen geroepen. Het kind van mijnheer v. K. was in den tuin bezig met een sneeuwman te maken, maar onze August was nergens te vinden en de jongeheer v. K. wist niets anders te vertellen, dan dat August ongeveer een half uur geleden het bosch was ingegaan. — Zoals gij

weet, ligt het bosch in de onmiddellijke nabijheid van het slot van Jhr. v. K. — August was met pijl en boog gewapend en wilde kraaien schieten. De kraaien staken den draak met den kleinen jager en vlogen snaterend van boom tot boom, als wilden zij te kennen geven, dat zij zich voor zoo'n jager niet uit de voeten wilden maken. August begreep dit niet en omdat de kraaien niet ver wegvlogen, maar zich steeds in zijne nabijheid weêr neerzetten, vervolgde hij steeds verder de vogels, maar . . . . ging ook steeds dieper het bosch in. Gij kunt begrijpen, wat daarvan het gevolg was: de arme jongen verdwaalde en toen hij naar het slot wilde terugkeeren, was hij den weg geheel bijster.

De bedienden van Jhr. v. K. waren intusschen het bosch ingegaan, allen in verschillende richting. Gij begrijpt welke smartelijke, bange uren wij doorleefden. Mijne vrouw scheen wel radeloos en hoe gaarne ik ook zelf het bosch in wilde, om ons kind te zoeken, ik had handen vol werks, om mijne vrouw tot kalnte te brengen. Wij riepen tot God en smeekten Hem om hulp, want Hij heeft een arm met macht en laat nooit vruchteloos tot zich roepen! — Acht uren, die ons wel acht dagen toeschenen, verliepen! Eindelijk hoorden wij diep in het bosch gefluit; — wij hadden afgesproken, dat de bedienden dit sein zouden geven, wanneer zij August gevonden hadden. Wij luisterden scherp en scherper, en eindelijk verkregen wij al meer en meer de zekerheid, dat er inderdaad aanhoudend gefloten werd. Nu bleef er geen twijfel meer over: onze lieve August was terecht. Mijnheer v. K., die aanhoudend in de snerpende koude in den tuin bij het bosch had getoefd, om het blijde sein te verbeiden, kwam handenklappend binnen met den blijden jubelkreet: „lij is terecht, hoor!" Wat onze harten toen gevoelden, behoeft ik u zeker niet te zeggen. Het was een luid snikken van blijdschap en niemand onzer opende den mond, totdat mijne vrouw zeide: „kom, man en vrienden, nu op onze knieën, om God te danken voor Zijne hulpe!" Wij loofden God voor de redding van ons kind en wierpen ons samen met ons kind in Zijne liefdearmen. Het „amen" was ter nauwernood uitgesproken of wij hoorden in de on-

middellijke nabijheid van het slot een schel gefluit. Allen snelden wij naar buiten! En jawel, daar kwamen de bedienden aan. Een er van droeg August op den arm. August was natuurlijk niet minder ontsteld dan wij en daarbij koud als ijs. Dat er een luid gejuich opging, toen wij het gezelschap voor ons zagen, kunt ge denken. Maar wij zagen ook onzen vriend Piet Willemsen bij het gezelschap. Hoe kwam die er bij, vraagt gij misschien? — Dat zal ik u zeggen.

Aan uwen zoon, Willemsen! heb ik naast God de redding van mijn kind te danken. Gods wegen zijn wonderlijke wegen! Als gij het nog nooit hebt kunnen gelooven, dan zult gij het nu met mij erkennen. Luister slechts, wat er met onzen August was gebeurd. Toen hij, door angst gejaagd, in den laten avond al verder en verder het bosch inliep, kwam hij bij eene sloot, die het dennenbosch van het eikenbosch scheidt. 'k Weet niet, of gij er bekend zijt, maar 't is ongeveer ter plaatse, waar vroeger de hertenkamp van Freule van Bemmelen was. August dacht aan geen sloot en kon haar trouwens ook niet onderscheiden, want zij was door de jachtsneeuw geheel met sneeuw gevuld. Zooals ge begrijpt, zakte hij in de sneeuw-massa weg. Tot aan zijn midden stond hij in de sneeuw! Schreien en schreeuwen geen gebrek! Hij spande al de krachten in, die hem nog restten, om zich uit den sneeuwberg te worstelen, maar . . . vruchteloos. Er bleef hem niets over dan uit alle macht om hulp te roepen. »Wel du'zendmaal,» zegt hij, »heb ik »*help! help, help mij!*» geroepen.» En wie hoorde eindelijk zijn gekerm? Ja, God in den Hemel, maar door Diens besturing ook Piet. — Ik weet het, Piet is ondengend geweest. Hij heeft zijne zonde van gisteravond volledig bekend en mij gezegd, dat hij ook voor den Rechter van Hemel en aarde zijne schuld heeft beleden. Maar tegenover die zonde van uw Piet, vriend Willemsen! staat thans deze schoone daad: Piet heeft het leven van een mensch gered, — het eenig kind van liefhebbende ouders.

Zooals gij misschien weet, staat er op ongeveer 60 Meter afstand van de sloot nog het overblijfsel van den hertenstal. — Piet meent, dat het een schapenhok was, maar

't is ongetwijfeld de hertenstal geweest, die misschien thans als schaphenhok dienst doet. — Daarin was onze Piet gekropen. Hij moest daarin den nacht doorbrengen, meende hij, want naar huis durfde hij niet. God bestuurde het echter anders. Piet hoorde in de verte het geroep van ons kind en . . . hij ging er op af. Het aanhoudend gekerm van August wees Piet als vanzelf de richting, waarin hij gaan moest. Zoo vond Piet eindelijk, nadat hij door tal van sneeuwheuvels heen geworsteld was, onzen August. En ik moet de bedachtzaamheid bewonderen, waarmede Piet heeft gehandeld, toen hij den armen jongen uit zijn neteligen toestand verlostte. Fluks liep hij terug naar zijne schuilplaats en haalde een stevige plank, die zich nog al gemakkelijk van den ouden stal losliet. (Ja, dacht de politie-agent, die met open ooren naar den baron luisterde, — ja, dat kan de snuiter; dat heeft hij van nacht aan de Zonpoort bewezen). Met die plank klopte hij eerst de sneeuw, die tusschen den slootkant en August lag, dicht ineen en daarop legde hij de plank van den slootkant tot nabij August. Piet liep de plank af en trachtte hem toen uit de sneeuw te trekken. Hoewel dit niet gemakkelijk ging, het gelukte toch! — Piet wist den weg en beloofde August naar het slot te brengen. Zij gingen langs den boschkant langzaam voorwaarts. August was zoo zeer door de koude bevangen, dat hij haast niet voort kon; daarom had Piet hem op den rug genomen. Nog geen tien minuten waren zij beiden op weg, toen zij in het bosch hoorden roepen: „August! August!” Zij luisterden. August begreep, wat dit geroep beteekende en riep daarom: „hier ben ik! hier ben ik!” — „Waar?” riep men uit het bosch. — „Op den zandweg, langs het bosch,” riep toen Piet. — Geen vijf minuten later waren de bedienden van Jhr. van K. bij August en Piet. Toen ging het met den meesten spoed en onder aanhoudend gefluit op het slot aan. Piet wilde eerst terugkeeren, maar op dringend verzoek van August ging hij mede. En toen wij allen eenigszins tot kalmte waren gekomen, vraagden wij Piet, hoe *hij* in het holle van den nacht daar in het bosch was aangeland. Eerst aarzelde hij om ons uitlegging te geven, maar wij wisten zijn vertrouwen te

winnen, en daarna heeft hij ons zijne ellende en onder-
vinding medegedeeld. Die zult gij straks wel nader van
hem hooren. Maar . . . Piet heeft ons ook vertelt, onder
welke omstandigheden gij met uw gezin hier neerzit. En
daarom kom ik voornamelijk hier; — ik moet de ouders
van dezen braven jongen helpen. Zeg nu maar, wat kan
ik voor u en uw huisgezin doen, vriend Willemsen?"

Op die vraag rekende Jan Willemsen in het geheel
niet. Hij wist niet, wat hij daarop moest zeggen en
't eerste wat over zijne lippen kwam was: „Betje is dood,
mijnheer de Baron! Nu moeten wij een kistje hebben!"

De baron had er blijkbaar geen acht op gegeven, hoe
zijne gade en August — die inmiddels ook de woning
van Willemsen waren binnen gekomen — met vrouw
Willemsen aan het leger van Betje stonden. Piet lag er
schreiend op zijne knieën naast en streelde de kille hand
van zijn lieve zusje, dat hij zoo gaarne nog eens wilde
hooren spreken; — hij begreep niet, dat Betje dood was
en daardoor niets van al zijne liefkozingen kon gevoelen.

„Uw kind dood?" vraagde de baron, die zichtbaar ont-
stelde en nu op het leger van Betje toetrad.

„O, wat ligt dat schaaap daar treurig; — heb je het
uit 't bed genomen, Willemsen?"

„Dat is haar bed, mijnheer de Baron! Een ander
hebben wij niet."

„Ik heb die zaak al met vrouw Willemsen besproken,"
viel de baronesse in. „Maar de stumpers hebben geen
vuur aan den haard en geen eten in huis; daarvoor moet
allereerst gezorgd worden. Zal de koetsier daarvoor dade-
lijk na onze thuiskomst kunnen zorgen?"

„Wel zeker," hernam de baron, ik zal daar onmiddellijk
last toe geven.

„Maar . . . . ik zou u geheel vergeten, mijn vriend!"
zei de baron tot den politie-agent. »Voorzeker begrijpt
gij, waarom ik u hier binnen riep. Ik wilde u duidelijk
maken, wie Piet is. Gij kwaamt misschien om hem te
halen, maar zult nu, na alles wat ik u van Piet vertelde,
erkennen, dat Piet niet stal uit lust tot stelen, maar om
zijne huisgenoten uit grooten nood te redden. Geloof
gij dat ook niet?"

»Ja, mijnheer de Baron! dat geloof ik zeer zeker,» antwoordde de dienaar van het gerecht.

»Welnu,» zeide de baron, »doe mij dan het genoeg en deel alles, wat gij nu hier gezien en gehoord hebt, dadelijk mede aan uw chef, aan den Hoofdcommissaris van Politie. Ik zal tegen tien uur ook zelf bij den heer Hoofdcommissaris komen en intusschen bij den banketbakker vragen, of hij Piet vergeving wil schenken.»

Na nog eenige minder beteekenende afspraken verliet Baron Kegelhagen met gade en kind de woning; — de barones had Vrouw Willemsen intusschen voldoende middelen verschafft, om in de eerste behoeften van haar gezin voorloopig te voorzien.

Ook de agent ging heen. En toen Jan Willemsen, zijne vrouw en oudste zoon daarna samen om een helder knappend vuurtje zaten, was het op aller aangezicht te lezen, dat hunne hoofden en harten duizelden bij de herinnering aan al het voorgevallene. 't Was een bange nacht geweest, — een nacht vol ellende, zorg en angst. Maar er was een morgen van blijde verlossing op gevolgd. Daaraan dacht vrouw Willemsen. Zij was de eerste, die het zwijgen verbrak met den uitroep: »Wat is er veel gebeurd in dezen nacht! Betje moest sterven, Piet in den grootsten nood komen, wij hier in koude, gebrek en angst neerzitten. En nu? Ja, ik kan het haast niet overzien! Wij zijn uit onze grootste aardsche nooden verlost, want vader zal geregeld werk krijgen van den Baron, God gaf Piet terug en Betje, die schat, juicht nu zeker voor Gods troon. O, wat zijn Gods wegen toch wonderlijk en aanbiddelijk! En hoe waar is nu voor ons het psalmvers (1):

God heeft bij ons wat groots verricht;
Hij zelf heeft onzen druk verlicht;
Hij heeft door wond'ren ons bevrijd;
Dies juichen wij en zijn verblijd!

Ja, Willemsen en Piet! ik geloof, dat gij nu wel met mij wilt neerknielen, om dien barmhartigen God groot te maken en te danken!»

(1) Psalm 126: 2.

Onmiddellijk daarna knielde het drietal neder, en vrouw Willemsen stortte eene vurige dankzegging voor God uit, smeekte de genade af, om in alle zegeningen en beproevingen in Hem te eindigen, vroeg vergeving der zonden (ook voor Piet's misdrijf) en eindigde met de zucht: niet onze wil, maar Uw wil alleen geschiede, genadige God!

»Amen,» zei Willemsen, die thans zoo vurig had medegebeden. »Ja, vrouw! zoo is het!» voegde hij er bij. —

Piet haalde daarop koffie in den winkel en brood bij den bakker, moeder kookte water en een half uur later zat het drietal om eene goed voorzienen disch, zooals in vele weken niet binnen deze woning geweest was. »Och, dat Betje dit niet heeft mogen beleven!» zuchtte de vader. »Manlief!» hernam de moeder, »Betje heeft het hier boven veel beter! Als zij nu aanzit aan den bruiloft des Lams, dan geniet ze zooals op deze aarde niet genoten kan worden. Dan zegt ze en zingt ze van heeler harte:

Weg wereld! Weg schatten!

Gij kunt niet bevatten,

Hoe rijk ik wel ben!

'k Heb alles verloren,

Maar Jezus verkoren,

Wiens eigen (!) ik ben! —

Een uur later kwam de koetsier van Baron Kegelhagen en bracht een zak aardappelen, een stuk spek en nog eenig geld. Hij had een briefje bij zich van zijn heer, waarin geschreven stond, dat de kistenmaker C. een eikenhouten doodkistje aan Willemsen kon afgeven voor rekening van Baron Kegelhagen.

Vier dagen later werd het stoffelijk overschot van de kleine Betje naar het kerkhof gebracht. Onder de weinigen, die om de groeve stonden, zag men ook August, die dicht bij Piet stond.

Veel zou ik u nog van de latere lotgevallen van het huisgezin van Jan Willemsen kunnen vertellen, maar ik moet eindigen. Alleen wil ik u nog zeggen, dat de vader en zijne beide zoons thans nog in dienst zijn van Baron Kegelhagen en ruimschoots hun dagelijksch brood hebben. Zij bewonen thans een net huisje nabij de Zon-

(¹) Eigendom.

poort, waar men nog gedurig de psalmtonen van de oude vrouw Willemsen hoort weerklinken. En telkens als August deze kleine, nederige woning betreedt, vertelt hij nog dikwijls van den bangen winternacht, toen Piet hem door God tot redding werd gezonden. —

Lieve lezers en lezeressen! moet ik u nog zeggen, wat uit dit verhaal te leeren valt?

Gods wegen zijn wondervolle wegen en leiden dikwijls door de diepste diepten tot de hoogste genietingen. Altijd wordt het openbaar, dat God regeert en Hij uit de grootste nooden redt, wanneer het hart maar op Hem blijft leunen en steunen en den lof van onzen Heiland maar leert bezingen, gelijk in het versje:

DE GOEDE HERDER.

Jezus toen Gij waart geboren,
Toen een krib Uw woning was
En Uw bedje 't voedergras,
Waren herders uitverkoren —
Mannen, nederig van hart,
In geen werelddienst verward —
Om U in Uw schaamle woning
Te eeren als der herd'ren Koning.

Gij zoudt zelf eens herder wezen;
Daarom brengen zij hun groet!
't Kindje vallen zij te voet,
Wijl 't hun Herder eens zal wezen.
Ja, Gij droegt een herderstaf,
Trouw tot over dood en graf;
Om Uw schapen te bevrijden,
Leedt Gij zelfs het zwaarste lijden.

Met den staf in Uwe handen —
't Eeuwig levend, dierbaar Woord —
Gingt Gij, Heer, van oord tot oord,
Gaat Gij nog door alle landen,
Zoekend wat verloren was;
Om het dan in 't malsche gras
Van de liefelijke weiden
Van dat dierbaar Woord te leiden!

'Trouwer dan ooit een'ge herder,
 Zoekt Gij, Heere! elke ziel,
 Die in nieuwe zonden viel;
 Opdat zij niet dieper, verder,
 In dien afgrond nederdaalt
 En voor eeuwig dan verdwaalt!
 Wat Gij vindt, zult Gij bewaren, —
 Eeuwig hoeden voor gevaren!

Als een schaapje wil gaan dwalen,
 Roept Uw trouwe herderstem,
 Liefd'rijk lokkend, maar met klem:
 »Blijf toch binnen uwe palen!
 Als gij gaat, waar Ik niet ga,
 Vindt gij jammer, vroeg en spà!" —
 En als 't schaapje toch wil dwalen,
 Gaat Ge 't *met de roede* halen!

Heere! zou het moog'lijk wezen,
 Dat Gij 't kleinste schaaap vergat,
 Dat op valsche paden trad,
 Waar het roek'loos, zonder vreezen,
 Door een wis verderf bedreigd,
 Straks aâmechtig nederzijgt?
 Eer vergat haar kind de moeder,
 Dan Gij 't schaapje, trouwe Hoeder!

Hoog in heerlijkheid gezeten,
 Ziet Gij op Uw kudde neer;
 En gij hoedt haar trouw en teêr,
 Zonder haar ooit te vergeten.
 Al haar nooddruft en 't gevaar
 Wordt Uw waakzaam oog gewaar;
 Nimmer gaat een schaaap verloren,
 Noch een lam, door U verkoren.

Wat U eenmaal wordt gegeven,
 Als Uw loon na zwaren strijd,
 Raakt Gij nimmer, nimmer kwijt; —
 Gij brengt het in zaal'ge dreveu;

Eenmaal, aan het eind der aard,
Wordt het groote heir vergaard.
Gij zult allen huiswaarts drijven,
En geen klauw zal achterblijven.

Moet een herder hier soms weenen,
Dat hij een der zijnen mist —
Reeds verloren eer hij 't wist —
Gij zult allen eens vereenen
In de hemelsche vallei,
In de altoos groene wei
Van het Kanaän hierboven,
Om Uw liefde, Uw trouw te loven.

Trouwe Herder Uwer schapen!
Leid ook mij, ook mij, ook mij
In de jubelende rei!
Als ik immer in mocht slapen,
Door mijn vleesch in slaap gesust,
Van geen zielsgevaar bewust, —
Roep mij dan, o Herderkoning!
Vóór het sluiten Uwer woning.
